

Middelalder ca. 1050 til 1536 e.Kr.

Et væsentligt fortidsminde i middelalder i en egentlig arkæologisk undersøgelse er følgende (strategi for byerne er under udarbejdelse)

Ny viden: velbevaret vandtunnelanlæg under Christiansborgs slotsplads fra 15-1600-tallet. Under tæt bebyggelse i byerne er der overraskelser som denne, andre gange findes komplekse kulturlag, der er rig på information om byens struktur og funktion i tid og rum. I København er op til 5 m kulturlag, i Århus og Ålborg 2-3 m (Thomas Roland, Slots- og Kulturstyrelsen)

Følgende prioriteres højt:

- Gravpladser dvs. ødekirkegårde og kirkegårde i byerne: lokalisering af selve kirken, dvs. fundament, grøfter, væggriller, gulve og alterfundamenter, samt tilbygninger som våbenhuse, kapeller, kirkelader, skolebygninger, gildeshuse m.m.
- Grave prioriteres layout, konstruktion, gravgaver, datering, leje etc.
- Klostre og omgivne kulturlandskab
- Landbebyggelse: landsbystruktur og layout, tofter og bygninger med gode bevaringsforhold
- Agerbrugsfunktioner og informationer om teknologi
- Stormandsgårde
- Kulturlag og brønde med fundmateriale
- Boligindretning, funktionsområder og bygningsdetaljer, samt værksteder og aktivitetsområder
- Byerne herunder bydannelse og udvikling
- Bystruktur og funktioner i tid og rum i velbevarede kulturlag
- Byområder med nationale kulturarvsarealer og høj jordfugtighed (dvs. med bevaret organisk materiale)
- Generelt: mulighed for naturvidenskabelige data prioriteres

Det er vigtigt:

- at bruge specialiststøtte til prioritering af de vigtigste elementer i undersøgelsen

Indenfor middelalderarkæologien bør prioriteres en afdækning af velbevarede gårds- og landsbymiljøer, der kan give mulighed for at sammenligne de enkelte enheder, tofter, bygninger mm. inden for en landsby, og derigennem mellem flere landsbyer. Generelt for hele middelalderen er, at funktionsbestemmelser såsom

produktionsanlæg f.eks. spor efter smedjer m.m. er højt prioriteret. På samme vis kan tofter, agersystemer, veje og Bigdata fortælle om landskabets ressourceudnyttelse, infrastruktur, og landskabsorganisation. En omfattende fundkategori i middelalderarkæologien er de såkaldte ødekirker. Ved udgravning af disse skal det tilstræbes at få overblikket over kirkeanlæg og eventuelle tilbygninger det være sig våbenhuse, sakristier, kapeller eller andet? Gravfund registreres, dokumenteres og antropologisk materiale indsamles og standardbestemmes. På det byarkæologiske område kan arkivdata, boreprøver, forundersøgelser m.m. give et fingerpeg om, hvilke områder der bør graves intensivt, ekstensivt, blot ved overvågning eller om det kan bortgraves uden undersøgelse (moderne kælderopfyldning etc.). Der er ikke en generel model for organisering af middelalderbyerne i tid og rum, derfor stykkes alle data sammen efterhånden som vidensniveauet øges i de enkelte byer. De overordnede spørgsmål er byens udvikling over tid, funktioner i tid og rum, religiøse og verdslige bygninger, forsvarsanlæg, havneanlæg, markedspladser samt elementer der kan belyse sociale og samfundsmæssige forhold. Det gælder også i middelalder, at regionalt sjældne forekomster prioriteres. Der bør forsøges at anvende geofysik generelt i hele perioden på landarkæologi, derimod er hverken byarkæologi eller ødekirkegårde egnet til denne metode. Der er behov for at in situ-bevare både landbebyggelser, ødekirkegårde og bylag. Der er behov for publicering især på det byarkæologiske område.